

Evangelium Ježíšovo x o Ježíšovi

Smysl mého důrazu na významný rozdíl mezi evangeliem Ježíšovým a evangeliem o Ježíšovi (resp. o Ježíši Kristu) je spjat s několikerou perspektivou. Jedna je dána už dost nápadnou odlišností důrazů Ježíšových od důrazů pozdějších křesťanů a církve. (Např. Ježíš nevyžadoval „víru v sebe“, dokonce ani ne „víru v Boha“, ale mluvil prostě o „víře“ – k tomu se ještě vrátíme; církev naopak – a po mém soudu v rozporu s Ježíšovým evangeliem – vyžadovala a vyžaduje „víru v církev“, tj. v sebe, a dala tomu pevnou formu v Krédu. Atp.) V druhé perspektivě jde o jistý závažný dějinný vývoj, který naznačuje nezbytnost revizí církevního učení i církevní praxe (a to nejen konfesijně, dogmaticky omezeného a vymezeného učení a nejen minulé, ale i dnešní praxe); proti jakési svézákonnosti historický proměn církve (a později církví) se velmi důrazně a s velkým a promyšleným nápoem postavila zprvu reformace, zejména tím, že formulovala nutnost s reformou nejen začít, ale vždy znovu v reformách pokračovat (semper reformanda). Tím je ovšem postavena otázka norem a kritérií, zda ta či ona reforma jde správným směrem nebo naopak směrem nesprávným. V tomto bodě se reformace uchýlila k jakémusi úhybu či kroku přinejmenším problematickému (i když v daných okolnostech pochopitelnému): za normu prohlásila život první církve a za svůj cíl vyhlásila návrat k první církvi. Už sama myšlenka návratu je bytostně pochybná a také nebiblická; návrat k čemukoli je (anebo může být) jen nouzovým řešením tam, kde není síly k vykročení kupředu. První církev byla církví lidí a tedy církví lidskou; nemohla být a taky nebyla bez vad a nedostatků. Žádná daná skutečnost, a tedy ani kdysi daná skutečnost života první církve, nemůže být nikdy zaměňována za normu; poslední normou nemůže být nikdy nic daného, již uskutečněného. Právě v tom spočívá relativní oprávněnost utopií a utopismu: normou může být jen to, co se ještě neuskutečnilo, ale co má být uskutečněno. Pak tu je ovšem ještě třetí perspektiva, a to je neudržitelný posun či přesun významu slova „víra“, jehož neblahým důsledkem je, že dnes běžný křesťan neví, co to „víra“ je, nebo přesněji: co Ježíš (v souhlasu s celou prorockou tradicí starého Izraele) pod tím slovem chápal. (My ovšem nemáme jinou možnost než pracovat s řeckými texty, psanými v KOINÉ, jíž Ježíš nemluvil, takže nezbyvá než velmi obezřetně odfiltrovat vše, co do evangelií, ale už předtím do Pavlových dopisů proniklo jako cizí, řecký, helenistický vliv.) Reforma, před kterou jsme tedy určitě dnes postaveni, musí být rigoróznější a principiálnější, musí se tedy týkat nejen našeho života a nejen života křesťanů a církví, ale musí se zásadním způsobem týkat také našeho myšlení.

(Písek, 020819-1.)